

ENCONTRO Nova Escola Galega debate en Boimorto sobre a fenda que o sistema educativo traza ante uns estudantes que non ven recoñecida a súa cultura

OS ALUMNOS RURAIS, EN DESVANTAXE NO SEU MEDIO

UN CURRÍCULO 'URBANITA' E A DIFICULTADE DE ACCESO ÁS TIC, ENRIBA DA MESA

M.J.C. · Santiago

A discriminación do alumnado procedente do medio rural segue sendo unha realidade no sistema educativo galego, que se deseña sempre desde unha óptica urbana, esquecendo sistematicamente o mundo rural e os saberes que este atesoura e, xa que logo, deixando en inferioridade de condicións os rapaces porocedentes neste eido.

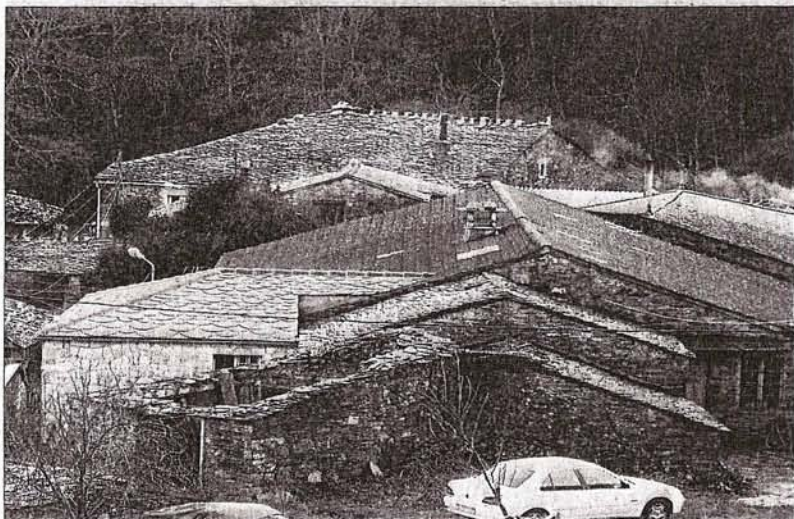
Para afondar nesta problemática e pór en común experiencias e proxectos, xurdiron hai catro anos os encontros de debate sobre a educación no medio rural, organizados polo movemento de renovación pedagóxica Nova Escola Galega. Boimorto colle hoxe a remuda das pasadas edicións, desenvolvidas en Santiago, Chantada e A Capela, e desta vez leva por subtítulo 'Acadando as competencias básicas'.

"A UE recomenda desenvolver o currículo en base a competencias básicas para que o alumno se desenvolva na vida", explica Xosé Ramos, que participará na mesa redonda que porá fin ós encontros o sábado.

Este experto adianta algunhas desvantaxes coas que se atopan os alumnos procedentes do eiro rural á hora de enfrentarse a estas tarefas. "A maioría do profesorado que dá clases no rural vive no mundo urbano e á hora de propoñer tarefas que se acheguen á realidade tenden a propor problemas da realidade urbana. Isto é unha distorsión", di Ramos. Outro problema é a fenda dixital entre o mundo rural e o mundo urbano. "Os alumnos rurais teñen máis difícil acceso ás fontes de información, basicamente as tecnoloxías da información e da comunicación. Na aldea non hai cable, wifi nin bibliotecas con ordenadores", salienta este profesor.

E a propia configuración xeográfica tamén xoga contra eles. "Traballar por tarefas aconsella moitas veces traballar en grupo. Na aula está ben, pero unha vez fóra, no mundo rural hai máis distancias, falta transportes e locais de reunión para os mozos".

Pero antes de afondar nestes temas de aula, os 80 asistentes achegáranse á situación actual no medio rural, unha crise que os rapaces viven na casa e nótaselles na escola, salienta Paco Veiga, un dos organizadores do encontro.●

A cultura rural está discriminada no currículo escolar, o que deixa estes nenos en inferioridade de condicións

ENTREVISTA ■ Santiago Prado denuncia o fracaso e abandono escolar duns rapaces porque a escola está desconnectada da súa realidade cultural

"A aula minorízaos ó excluír o seu mundo, malia ser maioría"

O antropólogo Santiago Prado Conde estudou durante catro anos a situación do alumnado de procedencia rural nun instituto rural, o IES Terra de Melide e o seu traballo foi merecedor do Premio Vicente Risco co 2007.

Vostede afirma no seu traballo que os alumnos provenientes do eido rural sofren un proceso de minorización. En que consiste?

Segundo a antropoloxía da educación, falo de minorización social na Terra de Melide porque os campos de lexitimación social deste grupo non están presentes. A cultura rural está ausente tanto no eido social coma educativo. Todos os saberes que traen estes rapaces que forman parte do seu universo social e familiar están ausentes da educación. E está demostrado que se a educación se conecta cos saberes que traen os alumnos as garantías de éxito son maiores que se se desconecta da realidade dos alumnos. Isto vese moi claro co alumnado de procedencia rural. Por exemplo, un rapaz que nace nunha familia de campesiños ten uns coñecementos, de vocabulario, dos traballos do campo, da natureza e da realidade da terra, que non están recoñecidos na pro-

O antropólogo Santiago Prado

gramación educativa. Iso leva a que se pense que este alumnado ten un déficit, cando o que hai é un choque cultural, unha fenda entre a súa cultura e o que está lexitimado na institución educativa.

Cal é o índice de fracaso escolar?

Pódese chegar ó 60% de mozos que non rematan a ESO, con datos do 2004. Pero eu inclínome a pensar que quen fracasa é o sistema educativo, de costas á realidade social destes mozos. Poño como exemplo un traballo de campo que

realizamos. Consistiu en levar un grupo de 70 rapaces a un centro en Monforte e outro a Sergude onde se ofertaban ciclos formativos relacionados coas actividades gandeiras. Os profesores gabaron a actitude e aptitude deste grupo e crían que eran os mellores do instituto, cando a realidade é que a maioría suspendían moitas materias e eran repetidores. É dicir, nun medio no que se valoraban as súas competencias, pasaban a ser dos mellores alumnos.

O índice de abandono ó rematar a etapa obrigatoria tamén é alto.

A maioría dos rapaces abandonan o medio rural e póiñense a traballar na construción no País Vasco ou en Canarias e na hostalería. Agora o sector inmobiliario está en crise, e isto é un problema. Se o sistema escolar non toma conciencia, teremos moitas remesas de rapaces sen formación nin traballo. Por outra parte, hai unha porcentaxe pequena de rapaces que chegan a un alto nivel educativo, mesmo universitario. Pero ese coñecemento non reverte no seu medio de procedencia, non xera desenvolvemento no medio rural.●